

————— Kenéz Ferenc

AZ ARANY JÁNOST ÜNNEPLŐ NAGYSZALONTÁNAK

ZÁRÓKÖVEK, NYITÓSZAVAK

(A nagyszalontai emlékparkra)

Ahol a nép így összegyűl,
lám, összegyűlnek a szobrok is.
Itt állnak, velünk, szemtől-szembe,
s kérdeznek, ha hallgatnak is.

Köröttük fák, tornyok, füvek,
s bár Isten bekérte testüket,
szó és szobor reánk maradt.
Zárókövek. Nyitószavak.

A csillagász az égre írta
kisvárosának nagy nevét:
egy kisbolygó e néven rójja
napról napra az égkörét.

A juhászbojtár épp fordítva,
földnek dűtötte látcsövét,
s itt lent kereste, keseregve,
itt lent a földön hol az ég?

A postásköltő kisírta árván:
hát ide lettünk bezárva,
ki tudja, tán az öröklétig,
e nevetséges bazárba'.

Az úri író, ki Hollywoodból
egyszer-kétszer visszaintett:
rátok hagyom vagyonomat:
fatornyaim s a tiszta inget.

A legnagyobb a kispadon,
rádium-sugárzás sajtó korban,
betűi átütnek mindenben,
ragyognak fában, fűben, porban.

Szobrása itt van, maga is,
formált eszmét, s annak lomját,
nem tudni, kétely tépdeste-e,
s a szívét-e, avagy a honját.

És Kossuth, ahogy egy „rebellis”
jó száz éve idelátta:
Kossuth, amint kalap nélkül is
kalapot emel Szalontára.

S az istenfélő fejedelem,
ki hont talált itt, hol hont adott,
csak félezer év telt le az időből,
mit mindörökre ránk hagyott.

S bár van itt földi, nem kevés,
a szoborpark mégis hiányos,
hiányzik innen a „legföldibb”,
hiányzik innen Földi János,

majd mindnyájuknak előtte járt,
volt ő Kazinczy jóbarátja,
s pestises idők idején szólt:
nyissatok kaput az ideákra!

És hiányzik a nép, Szalonta népe,
de hát a népnek soha nincs szobra,

a nép az, ki itt van velünk,
s ahány embere, annyi tornya,

s ha némelyik csonka is lenne,
úgy is toronyra emlékeztetne,
melynek öles fala alatt
ez a nép is, tán, megmarad.

VASMARISKA

Idejártam két kannával,
magam is, erre a kútra,
ó, főtéri ártézi kút,
sistergett a vizek útja.

És a kútnál mindig voltak
szomjúhozók, nagy melegben,
„Add kőcsön a kanta-födőt!”,
zizereg föl a szivemben.

Fölöttünk, a rissz-rossz fényben
magasodott Vasmariska,
istennő volt, bár nyelvileg
földivé lett honosítva.

Míg a kanna megtelt vízzel,
és a téren por kavargott,
sandán néztük, s kissé félve
e sötét madonna-arcot.

Idők mocska tapadt rája,
nem ragyogott már mint egykor,
vasszürke hajkoronája
jelezte, hogy ez itt vaskor.

A nép állt, és eltűnődött,
s két kantáját földre téve,
mint aki a mennyet inná,
úgy tekintett fel az égre,

hogy amit vár várhatja-e,
merheti-e várni mástól,
vagy csak annyi jár, amit kap
a fekete Mariskától.

SZALONTA MALMAI

Itt is, ott is
malmok dörögtek,
malmok dörögtek
Nagyszalontán.

Nagy szekerek
nyikorogtak,
nyikorogtak
utca hosszán.

Jó molnárok
fehér ingben
fehérlettek
fehér lisztben.

Barna zsákok
oldalt dőltek,
dagadt zsáknak
gazdák dőltek.

Nagy-nagy sziták
hogyan zörögtek!
Nyári lepkék
hogyan űdögtek!

Este lebbent
könnyű mámor,
elszálltunk a
holdvilágtól,

nyárfa hegyén
lovagoltunk,
s dörgő malom
szállt alattunk.